



Doma in po svetu

PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV

Beograjsko sodišče obsodilo tri oporečnike na zaporno kazen enega do dveh let – Simbolična zmaga za disidente

BEOGRAD, SFRJ — Včeraj je sodišče obsodilo oporečnike Miodraga Milića, Milana Nikolića in Dragomira Olujića na zaporno kazen enega do dveh let zaradi širjenja sovražne propagande. Sodna obravnava je trajala tri mesece, o njenem poteku so obširno poročali tako v Jugoslaviji kot po vsem zahodnem svetu. Opazovalci soglašajo, da je sorazmerna mila kazen dejanska oziroma simbolična zmaga za obtožence, ki so bili najprej od režima obtoženi združevanja zaradi sovražne dejavnosti, hkrati pa za udarec trdorokcem v partijskem vodstvu.

Predsdujoči sodnik Zoran Stojković je izrekel milejšo kazen, kot je bilo splošno pričakovano, saj zakon predvideva možno kazen 10 let v zaporu. Obsojeni oporečniki so dejali, da gre vsa zadeva le za politično preganjanje in da bodo začeli z gladovno stavko, ako bodo poslani v zapor. Eden obsojenčevih advokatov je dejal, da se bo obrnil na apelacijsko sodišče in pričakuje, da bo končno tudi zmagal. Trije obtoženci so še na prostosti.

Javni tožilec je tekom sojenja doživel več porazov, saj so nekatere priče, ki naj bi pričale zoper oporečnike, jih dejansko podprle s svojimi izjavami.

V zadnjem letu je bilo v SFRJ več primerov preganjanja oporečnikov s strani oblasti, v vsakem primeru pa so se takšnemu preganjanju zoperstavili mnogi intelektualci in drugi. V partijskem vodstvu je radi tega vedno več takih, ki zahtevajo red in enotnost v družbi in pričakovati je, da bo morala končno odločno zmagati ena ali druga struja.

Včeraj Reagan uradno predložil proračunski osnutek za l. 1986 zveznemu Kongresu –

WASHINGTON, D.C. — Včeraj je predsednik Reagan sprejel v svoji pisarni v Beli hiši voditelje zveznega kongresa in jim izročil tiskane izvode osnutka zveznega proračuna za fiskalno leto 1986, ki se bo začelo 1. oktobra letos. Izdatki zvezne vlade v l. 1986 naj bi bili okoli 974 milijard dolarjev, dohodki so pa predvideni za kakih 175 milijard dolarjev manj. V primerjavi z l. 1985 bodo izdatki za obrambne namene večji za 30 milijard, za razne druge programe, ki jih financira ali sofinancira zvezna vlada, bodo pa manjši za 40 milijard dolarjev.

V nagovorih, ki jih je imel včeraj na sprejemih za skupino ljudi, ki so zaposleni pri televizijskih in radijskih postajah, katere služijo raznim verskim skupnostim, ter za poslovneže, je Reagan citiral sv. pismo, ko je branil predlagane izdatke za obrambne namene v l. 1986. Kljub temu soglašajo opazovalci razmer na kapitoljskem hribu, da bodo kongresniki do neke mere omejili rast izdatkov za obrambo, prav tako bodo zavrnil nekatere predlagane omejitve izdatkov za razne programe socialnega skrbstva.

Reagan je dal vedeti, da je pripravljen pristati na kompromisno rešitev, pod nobenim pogojem pa ne bo pristal na povišanje zveznih davkov.

Incidenti med papeževim obiskom v Peruju

LIMA, PERU — Včeraj so gverilci, ki so aktivni v tej deželi, povzročili nekaj incidentov, ki pa niso imeli hudih posledic. Med pristajanjem letala, na katerem je bil papež Janez Pavel II., so se ugasnile luči na pristajalni stezi. K sreči je na letališču takoj začel

delovati rezervni generator in je papežev letalo varno pristalo. V samem mestu pa je zaradi gverilske akcije prišlo do prekinitve električnega toka.

Janez Pavel II. pa nemoteno nadaljuje s svojim obiskom v Latinski Ameriki.

V veliki vohunski aferi v Indiji zapletene tako zahodne kot vzhodne države – Nekateri vohuni baje aktivni celih 25 let

NEW DELHI, Indija — Zadnje tedne razburjajo indijsko javnost vesti o največji vohunski aferi v zgodovini države. Indijski poslovnež Coommar Narain je menda priznal, da je vohunil celih 25 let, med kupci dokumentov, ki jih je dobival iz indijskega obrambnega in finančnega ministrstva, so bili diplomati iz Francije in Poljske.

Francija je že odpoklicala domov vojaškega atašeya polk. Alaina Bolleyja. Njegov odhod iz države je bila zahtevala Indija. Kot protest so Francozi poklicali domov tudi svojega veleposlanika. Poljski veleposlanik v Indiji Ryszard Fijalkowski pa je zavrnil trditev, da bi bili poljski diplomati vpleteni v vohunski aferi. Zadeva je neprijetna za Poljsko, ko bo prišel na 4-dnevni obisk prihodnji teden poljski voditelj gen. Wojciech Jaruzelski.

Bivši visoki sovjetski diplomat Ševčenko vohunil za ZDA 32 mesecev, potem zaprosil za politični azil – Velika pridobitev za ZDA

WASHINGTON, D.C. — Ta teden je priznal 53 let stari Arkadi N. Ševčenko, ki je bil podnačelnik Združenih narodov do l. 1978, ko je zaprosil za politični azil v ZDA, da za 32 mesecev deloval kot vohun ter ameriškim agentom posredoval strogo zaupne podatke o sovjetski zunanji politiki. Ševčenko je sploh najvišji sovjetski funkcionar, ki je kdaj zaprosil za azil v ZDA. Bil je zelo blizu sovjetskemu zunanjemu ministru in vplivnemu članu politbiroja Andreju A. Gromiku.

Ševčenko je napisal knjigo, ki bo izšla ta mesec, zdaj pa daje intervjuje, da bi bilo več zanimanja za to knjigo. Trdi, da je že l. 1975 govoril z ameriški agenti o svoji želji, da bi zaprosil za politični azil. Agenti ZDA pa so zahtevali od njega, naj vsaj nekaj časa vohuni za ZDA. Ševčenko je pristal in vohunjenje je trajalo 32 mesecev.

Med drugim je v tej dobi Ševčenko seznanjal ZDA s podrobnostmi sovjetske politike v Afriki in Latinski Ameriki, predvsem pa do Kitajske. Nekaj časa, pravi Ševčenko, so sovjetski voditelji resno mislili na jedrski napad na Kitajsko, kar je baje želel v prvi vrsti takratni obrambni minister, maršal Grečko. Sovjetski politbiro pa je takšen napad odklonil.

O svojem mentorju Andreju Gromiku ni Ševčenko kaj dosti pohvalen. O najvišjih sovjetskih voditeljih pravi Ševčenko, da živijo povsem izolirani od sovjetskega ljudstva. Prepričan pa je, nadaljuje, da sovjetsko vodstvo nima namena, uporabiti jedrskega orožja zoper ZDA.

Ševčenko je zaprosil za azil v ZDA, ko mu je postalo jasno, da je postal sumljiv sovjetski policiji. Odpoklican je bil domov in je vedel, ako bi se res vrnil, bi ga ubili. Ko je pobegnil, ni nič rekel svoji ženi, ki o Ševčenkovem početju ni sploh nič vedela. Vrnila se je v ZSSR, kmalu nato pa si vzela življenje. Sedaj je Ševčenko poročen z Američanko Elaine Jackson.

Iz Clevelanda in okolice

Danes posebne volitve—

Danes so v Clevelandu posebne volitve glede manjše, a važne spremembe v uporabi davka na zaslužke, ki ga pobira mestna uprava. O tem predlogu (Issue 1) smo že poročali. Volišča bodo odprta do 7.30 zvečer.

Krofi—

Oltarno društvo fare sv. Vida bo imelo prodajo krofov v soboto, 9. februarja, v društveni sobi farnega avditorija ob običajnem času. Pridite!

Novi grobovi

Ivana Ovsenik

Umrla je Ivana Ovsenik, rojena Kokalj, žena Janeza (pok.), mati Naceta, Janeza, Joža (vsi v Sloveniji), Marjana, Toneta, Marinke, Ivanke Vidmar, Cvetke Gabric in Nežke Vidmar, sestra Mare (Slovenija) ter že pok. Jančka, Tineta, Franceta, Jožeta, France in Ane, 23-krat stara mama, 8-krat prastara mama, članica Oltarnega društva sv. Vida in društva Presvetega Srca Jezusovega št. 172 KSKJ. Pogreb bo iz Zak pogrebnega zavoda, 6016 St. Clair Ave., danes, v torek, dop. ob 10.30., v cerkev sv. Vida ob 11., nato na pokopališče Vernih duš.

Agnes Polanz

V nedeljo, 3. februarja, je v Slovenskem domu za ostarele umrla 74 let stara Agnes Polanz, prej živeča na 286 E. 195. cesti, rojena Zagore v Clevelandu, žena Josepha (pok.), sestra Helen Debeljak ter že pok. Johna, Franka, Jacoba in Anne Gaffney, zaposlena kot šivilja pri Richman Bros. 45 let, do svoje upokojitve l. 1975, članica SZZ št. 14, ABZ št. 132 in Kluba slov. upokojencev v Euclidu. Pogreb bo iz Želetovega zavoda na E. 152. cesti v četrtek, 7. februarja, dop. ob 9.15., v cerkev sv. Križa ob 10., nato na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo noč od 7. do 9. ter jutri pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

Rose Glavich

V nedeljo, 3. februarja, zjutraj je v Aristocrat negovališču umrla 82 let stara Rose Glavich, rojena Becaj, vdova po l. 1951 umrlem možu Franku, mati Josephine Weller, Edwarda F. (Toledo, O.) in Jamesa R., 6-krat stara mati, 3-krat prastara mati, sestra že pok. Jennie Zgonc in Josepha, zaposlena kot nadzornica pri Cleveland Graphite Bronze Co. več kot 25 let, do svoje upokojitve. Pogebo bo iz Grdinovega zavoda na Lake Shore Blvd. jutri, v sredo, v cerkev sv. Vida dopoldne ob 10. in od tam na Kalvarijo. Na mrtvaškem odru bo danes, v torek, pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

V spomin dr. Meršola—

V nedeljo, 10. februarja, dopoldne ob 10.30 se bo v cerkvi Marije Vnebovzete darovala spominska sv. maša ob obletnici smrti priljubljenega slovenskega zdravnika dr. Valentina Meršola, ki je umrl 15. februarja 1981.

Lovska večerja—

To soboto priredi St. Clair Hunting & Rifle klub lovsko večerjo v Slovenskem narodnem domu na St. Clairu. Za ples bo igral Tone Klepec orkester. Vstopnice imajo člani.

Slov. šola pri Sv. Vidu vabi—

Odbor staršev Slovenske šole pri Sv. Vidu vas vljudo vabi, da se udeležite v nedeljo, 17. februarja, ob 10.30 mladinske sv. maše pri Sv. Vidu. Po sv. maši ste pa vabljeni v farno dvorano, kjer bo na razpolago okusno kosilo. Serviranje bo od 11.30 do 1.30 pop. Vstopnice imajo člani Odbora, dobili pa jih boste lahko tudi pri vhodu.

Srnjakovo kosilo—

Župnija Marije Vnebovzete vabi na srnjakovo kosilo v korist Slovenskemu domu za ostarele. Kosilo bo v nedeljo, 17. februarja, od 3. do 5. pop. v Slov. domu na St. Clair Ave. Vstopnice so po \$8 in jih lahko dobite, ako pokličete župnišče na tel. 761-7740 vsak ponedeljek, sredo ali petek od 9. dop. do 2. pop. Vstopnice imamo tudi v pisarni AD.

Zahvala—

Odbor jesenskega svetovidskega festivala je daroval Slovenski šoli pri Sv. Vidu \$100, za nagrado najboljšemu učenecu 8. razreda ob koncu šolskega leta. Odbor staršev se za bogato darilo iskreno zahvaljuje!

Nova knjiga—

V Ljubljani je izšla knjiga izpod peresa novinarja Janeza Kajzerja, ki je pred leti obiskal Cleveland kot uslužbenec SIM in se srečal z raznimi našimi Slovenci in Slovenkami. Seveda se je zanimal samo za ta »prave« rojake, kar izpričuje tudi knjiga, ki je bolj površna reportaža in nosi pretirano visoko ceno \$13.98. V njej je več slik, preseneča pa ena, ki bralcem predstavlja »folklorne plesalce Lilije«. Um-hum. Knjigo bomo v eni naslednjih AD ocenili.

VREME

Oblačno danes z verjetnostjo snega. Najvišja temperatura okoli 26° F. Oblačno in vetrovno jutri z najvišjo temperaturo okoli 24° F. V četrtek spremenljivo oblačno in hladno z najvišjo temperaturo okoli 19° F. V petek bo oblačno, z možnostjo naletavanja snega. Najvišja temperatura okoli 22° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 421-0628 - Cleveland, OH 44103



AMERIŠKA DOMOVINA (ISSN 0164-680X)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian Editor

NAROČNINA:

Združene države:

\$33 na leto; \$18 za 6 mesecev; \$15 za 3 mesece

Kanada:

\$42 na leto; \$27 za 6 mesecev; \$17 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$45 na leto; za petkovo izdajo \$25

Petkova AD (letna): ZDA: \$18; Kanada: \$22;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$25

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$33.00 - year; \$18.00 - 6 mos.; \$15.00 - 3 mos.

Canada:

\$42.00 - year; \$27.00 - 6 mos.; \$17.00 - 3 mos.

Foreign:

\$45.00 per year; \$25 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$18.00 - year; Canada: \$22.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio
POSTMASTER: Send address change to American Home
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

No. 10 Tuesday, February 5, 1985

Materin jezik v domovini

Zadnjič smo na tem mestu govorili o materinem jeziku na tujem in smo dognali, kako prav in potrebno je ohranjati in negovati slovenščino v naših družinah, društvih in ustanovah. Rekli smo, da z materinim jezikom vzdržujemo zavest pripadnosti mladega rodu slovenski narodni skupnosti in s to zavestjo združenemu verskemu prepričanju. Vse to se za zunaj kaže v specifičnih navadah in običajih, ki so lastni samo nam Slovencem. Na ta način se ohranjajo dragocene tradicije, s katerimi bogatimo kulturno pestrost nove domovine in s tem doprinasamo svoj delež svetovni civilizaciji, kar je končna naloga vsakega zrelega, kulturnega naroda.

Človek bi mislil, da takšna skrb in briga za ohranjanje materinega jezika na tujem ne velja za matično domovino Slovenijo, da tamkaj vsega tega ni treba, ker jezik ni ogrožen. Pa ni takol Prav v zadnjem času so slovenski listi na tujem (tudi naša AD) pisali o razpravi vodilnega slovenskega jezikoslovca Jožeta Toporišiča (menda naslednika slavnih slovničarjev prof. Franca Ramovša in prof. Antona Breznika (mojega častitega učitelja slovenščine). Toporišič razpravlja o enakopravnosti slovenskega jezika v Jugoslaviji in pride do znanstvene ugotovitve, da naš jezik še daleč ne uživa enakopravnosti s srbohrvaščino, ki je dejansko, četudi ne po zakonu, edini državni jezik.

Jezikovni problem v današnji Jugoslaviji je z ozirom na prikrite pa tudi odkrite tendence sedanjega režima veliko bolj pomemben in važen, kot na splošno mislimo. Zato ne bo odveč, zdi se celo primerno in potrebno o tej zadevi še nekaj več reči. Jezik je namreč duhovno orožje slehernega naroda, s svojim jezikom narod stoji in pade. To velja v poudarjeni meri tudi za narod v stari domovini, kjer je slovenski jezik prav resno ogrožen.

V Toporišičevi razpravi gre za dokazovanje, da slovenščina ni enakopravna, kar jeziku gotovo zelo škoduje, ker ga postavlja v primeri s srbohrvaščino na drug mesto in ga s tem ponižuje ter izključuje. A to ni, kakor bomo videli, temeljne važnosti za ohranjanje in vzdrževanje slovenščine kot državnega jezika. Na delu so načrti in akcije v državi, ki naš jezik direktno uničujejo. O tem pozneje.

Da je v jugoslovanski armadi poveljevalni jezik izključno srbohrvaščina, je v smislu enotnosti vojske vsaj razumljivo, če ne opravičljivo. Neopravičljivo pa je, da vojska, lokalizirana na slovenskem ozemlju z obilico vojašnic (kasarna je celo v škofijskem zavodu sv. Stanislava!) ne uporablja slovenščine za poučevalni in administrativni jezik v stikih z okolico, ki je slovenska.

Sramotno je, da slovenščine razen na slovenski televiziji nikoli ni slišati na državnih televizijskih postajah širom Jugoslavije, še sramotnejše pa, da celo slovenska televizija, kot trdi Toporišič, oddaja poleg slovenskega tudi srbohrvaški in italijanski program, srbohrvaškega v še obsežnejši meri kot slovenskega. V federalnih glasilih (npr. *Borba* ali *Mladost* itd.) namenjenih celotni državi, ne najde našega jezika. V slovenskih šolah se obvezno poučuje srbohrvaščina, a v nobeni izvenslovenski šoli slovenščina. In še

Mimogrede iz Milwaukeeja

MILWAUKEE, Wis. - Kot za januar, zahtevajo tudi za februar vremenski pregovori mraz, da bo letina v redu. Če je prehitro toplo, se zavleče zima in mraz v april. Marsikateri pregovor je obešen tudi na Svečnico, ki je 2. februarja. Letos je bila hladna, tako da se nam ni treba bati, da bi bilo premrzlo okrog velikonočnih praznikov. Za vino pa ne kaže posebno dobro.

Kadar je na svečnico dež in na Blaževu (3. feb.) lepo, veliko ve jeseni vina ne bo. - Ako je pretoplo svečana, bo malega travna počivala brana; ako pa je mraz, se poti obraz. - Če jazbec pred luknjo na soncu je zdaj, gre za štiri tedne

Zahvala Slov. šole pri Sv. Vidu

CLEVELAND, O. - Pred prazniki se je Odbor staršev Slovenske šole pri Sv. Vidu, ki nosi breme vzdrževanja te šole, obrnil s pismeno prošnjo na slovenska podjetja in ustanove za finančno pomoč. Lepo število naprošenih se je velikodušno odzvalo in Odbor staršev se javno zahvaljuje tem dobrotnikom! Darovali so:

Po \$100 - Belokranjski klub, Dejak Machine & Tool Co., Pevski zbor Korotan, Slovenska pristava, Inc.

\$80 - Dramatsko društvo Lilija.

Po \$50 - Ameriška dobrodelna zveza (ADZ), Baragov Dom, Inc., K.G.R. Inc. (V. Kmetič, M. Grdadolnik, V. Radišek), Housing Contractors Inc. (F. Breznikar), Pako Inc. (P. Košir), V & K Inc. (V. Kavčič), Fantje na vasi, Štajerski klub.

\$30 - Slovenska folklorna skupina KRES.

Po \$25 - Društvo Kristusa Kralja št. 226 KSKJ, društvo Presvetega Srca Jezusovega št. 172 KSKJ, g. in ga. John Petrič, Smrekar Hardware, Inc.

\$20 - Društvo Novi dom št. 7 ADZ.

\$15 - Kollander World Travel, Inc.

Po \$10 - Cimperman Meat Market, dr. L. B. Ogrinc, dr. A. F. Spech.

Vsem dobrotnikom prisrčna hvala!

Odbor staršev

rad nazaj. - Če svečana mačka na soncu leži, v sušcu spet rada na peč pribeži. - Kar svečana ozeleni, se rado posuši. - Če sever konca svečana brije, nam dobre letine up zasije.

Ta mesec - 14. februarja - praznujemo Valentinov dan, praznik zaljubljenec, in si med seboj poklanjajo poljubčke in posebna Valentino-va srca.

Proti koncu meseca je Matija, ki v glavnem led razbija, le če ga ni, ga za nekaj časa še naredi.

V tem predpustnem času se vršijo vsepovsod maškaradni plesi. Pri nas na Dravskem polju nastopajo veseli kurenti, oblečeni v narobe obrnjene ovčje kožuhe s pošastnimi krinkami, podobni živalskimi in ptičjimi spačenimi obrazi, z rogovi in peresi namesto ušes in jezikov. So folklorni ostank prastarega nemškega in pogankega verskega obreda v slovo zimi.

Vsem, ki so rojeni ali imajo godove v tem mrzlem mesecu, pošiljam tople pozdrave in vso srečo!

V današnji Jugoslaviji, v glavnem mestu slovenske socialistične republike Ljubljani, vsako leto na dan 8. februarja v spomin smrti pesnika dr. Franceta Prešerna podeljujejo v tem letu najboljšim kulturnikom in znanstvenikom »Prešernovo nagrado«. Radi tega je prav in lepo, da zopet osvetlimo največji pesniški lik v slovenski literaturi in zgodovini.

Pesnik dr. France Prešeren se je rodil 3. decembra 1800 v Vrbi pri Žirovnici na Gorenjskem. Umrl je 8. februarja 1849. Pokopan je v Kranju. Po poklicu je bil advokat, po duši pa je bil pesniška osebnost, ki se s svojimi pesniškimi deli meri z največjimi italijanskimi, francoskimi, angleškimi, španskimi, nemškimi, poljskimi in ruskimi pesniki. Za takratne politične razmere pod avstrijskim žezlom, Prešeren ni bil samo pesnik, ampak je s svojimi pesmimi budil tudi narodno zavest in ponos.

Pred leti sem v rojstni hiši pesnika Prešerna, v nekem kotu naletel na sledeče branje:

Trubar je bil prvi, ki je napisal slovensko abecedo. Prešeren pa je bil edini, ki je dvignil slovenski narod v bok z drugimi. Trubar je ogromno storil za nas, toda, ako Trubarja ne bi bilo, bi sigurno njegovo nalogo opravil kdo drugi. Toda, če Prešeren ne bi zastavil svojega peresa, ne bi mogel njegova pesniška dela opraviti nihče drugi.

Razumeti namreč moramo, da je bilo Trubarjevo delo stvar treznega pogleda in umske moči ter dobre volje, Prešernovo pa stvar genija, ki je enkrat in nenadomestljiv. Brez Prešerna bi bili Slovenci in Slovenke ostali v somraku, narod brez genija, ljudstvo brez luči.

In danes v Ameriki ali kjerkoli, kljub vsem modernim in tehničnim napredkom, kljub moralnemu kaosu, je za nas in naše duše najboljše zdravilo, če vzamemo v roke slovensko knjigo »Prešernove poezije«, kajti s tem dokažemo, da imamo radi slovensko besedo in pesem, ki je balzam slovenski duši. Pred seboj imam poezije in odprto stran, kjer je Prešeren napisal njemu najbolj skelečo in bolečo pesem »Nezakonska mati«. Nekateri imajo pesem za zelo spolzko in nedostojno. Berite in sodite sami!

Nezakonska mati

Kaj pa je tebe treba bilo, dete ljubo, dete lepo meni mladi deklici, neporočeni materi?

Oča so kleli, topli me, mati nad mano jokali se; moji se mene sram'vali so tudi za mano kazali so.

On, ki je sam bil ljubi moj, on, ki je pravi oča tvoj šel je po sveti, Bog ve kam; tebe in mene ga je sram.

Kaj pa je tebe treba bilo, dete ljubo, dete lepo?

Al' te je treba bilo al' ne, vendar prisrčno ljubim te.

Meni nebo odprto se zdi kadar se v tvoje ozrem oči, kadar prijazno nasmeješ se, kar sem prestala, pozabljeno je

On, ki ptice pod nebom živi naj ti da srečne, vesele dni.

Al' te je treba bilo, al' ne, vedno bom srčno ljubila te.

O predsedniških volitvah, ki so bile novembra lani, bo zgodovina napisala, da je republikanski kandidat Ronald Reagan s svojim podpredsednikom George Bushom z lahkoto zmagal v vseh državah razen Minnesote (10 elektorjevih glasov) in Washingtona, D.C. (3 elektorjevih glasov). Reagan je prejel v tem stoletju pri ameriških volitvah najbolj prepričljivo zmago, dobil je 525 elektorjevih glasov, sledi Franklin D. Roosevelt, ki je l. 1936 dobil 523, potem je Richard Nixon l. 1972, ko je premagal Georgea McGovern, dobil 520.

V novem, 99. Kongresu imajo zopet v spodnjem domu večino demokrati. Do svoje napovedane upokojitve konec

druge primere navaja Toporišič, kako naš materin jezik izrivajo iz javnih obveščevalnih občil državne in republiške administracije, tudi na slovenskem ozemlju - da ne govorimo o ostalih delih državnega ozemlja.

Nič se pa imenovani jezikoslovec ne dotakne naravnost obžalovanja vrednega dejstva, kako mnogi Slovenci sami zapostavljajo in s tem uničujejo svoj jezik v zasebnem in javnem življenju s tem, da s Srbi in Hrvati skušajo občevati celo v republiki Sloveniji v polomljeni srbohrvaščini. Pripovedujejo tudi, da v beograjski skupščini (parlamentu) menda noben slovenski delegat v svojih govorih ne uporablja materinega jezika, čeprav ima po zakonu to pravico. Znano je tudi, kako se po ljubljanskih ulicah skoro vsak slovenski človek skuša sporazumevati s prišleki iz juga v spakedranem jeziku tega »tovariša«. Ivan Cankar je to imenoval hlapčevstvo. Zdi se, ta tega ne bo konec, dokler Slovenci ne dosežejo popolne in absolutne neodvisnosti.

Ob sedanjih razmerah v naši stari domovini se pojavljajo tam načrti in akcije, ki jezik bolj ogrožajo kot stoletna

(dalje na str. 4)

(dalje na str. 3)

Ha-Hec-Hi- Ho-Humor!

Skuhal ali pogrel MECAN

ŽLAHTNA KAPLICA

...ki vtopi vse skrbi,
v potrtih prsah up budi.

Ko se je neki evropski turist pozanimal v trgovini v New Yorku, kakšna vina imajo in po čem so, je bil nemalo začuden, da je trgovec poudarjal predvsem uvožena vina, zlasti evropska. Doma se toliko govori o čudoviti deželi Kaliforniji, kjer vse (razen žena) rodi po dvakrat na leto in kjer imajo tako visoka drevesa, da vzame štiri ljudi, da lahko vidijo do vrha. Tukaj pa kalifornijska vina komaj bežno omeni:

Kvalitetno domače belo ali rdeče vino je po 1.40 kvart.

Importirano belo vino, 1.55 kvart.

Importirano rdeče vino, 1.60 kvart.

Importirano garantirano belo vino, 1.70 kvart.

Importirano garantirano rdeče vino, 1.75 kvart.

Super kvalitetno importirano garantirano črno vino, ki se servira dve stopinji pod sobno temperaturo, 2.25 kvart.

Vino iz grozdja napravljeno, 3.00 kvart.

»Oprostite, kaj pa pravzaprav mislite pod besedo „garantirano“?« je radoveden turist.

»Če vino, ki ga pri meni kupite, ni popolnoma po vašem okusu, ga lahko prinesete nazaj, ko to odkrijete.«

»Kaj pa, če spoznam, da vino ni bilo čisto po mojem okusu, ko je galon že prazen?«

»Lahko mirno prinesete prazen galon nazaj.«

Turist je vidno navdušen in kar ne more verjeti lastnim ušesom, da je kaj takega res slišal. In kako vpluden ter prijazen je trgovec.

»Kolikokrat pa se to lahko ponovi?«

»Dokler ne najdete vina, ki vam ustreza.«

»Saj to lahko vzame mesece. In ves ta čas lahko nosim prazne flaše nazaj?«

»Tako je. Garancija ni omejena na čas, niti na količino.«

»In mi jih boste zamenjali, ali pa vrnil denar?«

»Tega nisem rekel. Le da jih lahko prinesete nazaj.«

Zdaj šele se je začelo svitati v turistovi glavi.

»Ta se bo še učil po Ameriki«, je pripomnil nekdo izmed zraven stoječih kupcev svojemu prijatelju.

— Zakaj ste ukradli avto?

— Ker je bil zaparkiran blizu pokopališča in sem mislil, da je lastnik mrtev.

»Na teden zaslužim \$400.00. Ali misliš, ta boš lahko shajala s tem denarjem?« vpraša mladi mož ženo takoj po poroki.

»Jaz bom že kako shajala, ampak od česa boš pa ti živel?«

Mimogrede iz Milwaukeeja

(nadaljevanje z 2. str.)

1986. leta bo v tem domu še kraljeval stari in izkušeni vodja demokratske večine (Speaker) Tip O'Neill. V senatu, v katerem imajo republikanci večino 53:47, bo vodil republikanski senator Robert Dole, doma iz Kansasa.

Običajno Kongres dovoli novoizvoljenemu predsedniku vsaj nekaj medenih tednov in sicer s tem, da ga kongresniki ne napadajo in ga bolj opazujejo in poslušajo. Toda pri Reaganu je že jasno, da teh medenih tednov ne bo imel, kajti politična in proračunska borba je že v polnem teku.

V nedeljo, 20. januarja, sta predsednik Reagan in podpredsednik Bush v Beli hiši v bolj privatni ceremoniji svečano prisegla na ameriško ustavo. Drugi dan, 21. januarja, pa so bile radi hudega mraza vse zunanje prireditve odpovedane, zato sta bila Reagan in Bush primorana ponovno prisesti v notranjosti kongresne palače. Vse večerne prireditve v čast predsednikovi inavguraciji so pa potekale po začrtanem sporedu.

Naj Bog nakloni Ameriki, predsedniku, kongresnikom in guvernerjem, zdravja, poštenosti in zmernosti v zakonodaji, mnogim pa malo več razsodnosti in zdrave pameti!

V nekem ljubljanskem časopisu sem bral, da so Američani neresni volilci. Podatki so namreč pokazali, da se je zadnjih predsedniških volitev udeležilo le 53 odstotkov volilnih upravičencev. Iz tega zornega kota, Američane mnogo manj zanima, kdo je za krmilom države, kot v Evropi, kjer je udeležba volilcev veliko večja.

V Rusiji in Jugoslaviji na primer, so volilci za časa državnih volitev strašno resni, kajti udeležba volilnih upravičencev je skoraj stoodstotna. Ta skoraj stoodstotna udeležba pa ne pomeni kake ljubezni ali prepričanja, je prisila, strah pred posledicami, ako na volišča ne gredo.

Po starokrajsem mnenju strokovnjakov, bi Evropejci hoteli videti predsednika v Beli hiši, ki bi imel zaupanja Eisenhowerja, gorečo retoriko Kennedyja, zunanjepolitično pronicljivost Nixona. In ker ima — po mojem mnenju — Ronald Reagan vse te vrline, je z ogromno večino zmagal pri zadnjih predsedniških volitvah.

Večkrat premišlujem in misli me pripeljejo do zaključka, da nikoli nisem ničesar naredil, o čemer ne bi bil prepričan, da je prav. Imam čisto vest in lahko vsakomur pogledam v oči. Sem pa realist inraje vidim bolj črno, kot bi olepšaval. Zame je ničla ničla in ne more biti 10. Radi te matematične enačice sem imel veliko konfliktov z ljudmi sanjači, ki so trdili ob sončnem dnevu, da je oblačno, torej z ljudmi, ki iščejo dlako v jajcu. Resni-

Dramatsko društvo LILIJA

vabi na svojo

»Nagradno maškarado«

v soboto 16. februarja 1985 ob 7.30 zvečer
v Slovenskem domu na Holmes Ave.

— Za ples igra Alpski sekstet —

Tudi letos režim priredil sprejem za predstavnike verskih skupnosti

Ljubljansko Delo poroča 19. januarja o novoletnem sprejemu, ki ga je prejšnji dan za predstavnike verskih skupnosti priredil predsednik komisije SR Slovenije za odnose z verskimi skupnostmi in podpredsednik slovenskega izvršnega sveta dr. Boris Frlec. V svojem govoru je Frlec omenil tudi, da se bo režim zoperstavil zoper vsakemu poskusu »obnavljanja klerikalizma«. Tako citira Delo Frleca:

»Komisija se bo odločno uprla tudi vsem pojavom politizacije cerkve in vere ter vsem poskusom obnavljanja klerikalizma ali izmišljanja kakšnih bolj sodobno okrašenih neoklerikalizmov. Med takšne pojave moramo šteti vsa stališča, ki vnaprej izhajajo iz neenakopravnosti vernege človeka v naši družbi. To so tudi stališča, ki vernika zapirajo v dozdevno zaprti krog tudi na področjih, ki niso religiozne narave, vsi poskusi vzporednega organiziranja dejavnosti na področjih posebnega družbenega pomena in vsa stališča, ki s svojimi skrbmi in boleznimi hodimo skozi življenje in zdi se nam, da jih je toliko, da bi potrebovali ogromno časa, da bi jih spravili v red in pravi tir.

Življenje je polno raznolikih zgodbic, veselih in žalostnih, lepih in grdih. Doživljamo to in ono, večkrat se nasmejamo od srca, drugič pa žalostno sklonimo glavo in razmišljamo — zakaj? Zakaj tako? Kaj ni v tem našem življenju, ki z grozozanskim tempom drvi naprej, nekaj narobe? Ali je res, da življenje kljub ogromnemu tehničnemu napredku, trmasto rine v močvirje?

Ivan Cankar: Prvikrat je človek oskrnil svojo mladost, kadar je prvokrat molčal, ko mu je srce ukazovalo, da naj govori o svojem prepričanju. Drugikrat je človek oskrnil svojo starost, kadar je molčal, ko mu je srce ukazovalo, da naj govori o svojem prepričanju!

A.G.

lišča, ki identiteto slovenskega naroda navezujejo na določeno versko pripadnost in mišljenje.«

Tako Frlec oziroma režim. In kako je odgovoril nadškof Šuštar? Dejal je, zopet po Delu, »da smemo biti glede na leto 1984 hvaležni realisti, za leto 1985 pa trezni optimisti.« Kljub težavam v preteklem letu, je pojasnil nadškof, je le bilo »...mogoče v medsebojnem razumevanju, spoštovanju in v skupnem prizadevanju kolikor toliko dobro prehoditi enoletno zgodovinsko pot.«

O odnosih med Komisijo za verske skupnosti in Cerkvijo je dr. Šuštar rekel, da je bilo opaziti predvsem razumevanje in prizadevanje komisije, da bi tudi v verskem pogledu kar najbolj poskrbeli za ostarele, invalide in bolnike v raznih domovih in bolnišnicah.

Če si moramo za koga vsi prizadevati, je nadaljeval, Alojzij Šuštar, so to ostareli, invalidi in bolniki. Prav tako sem vesel, je rekel, da smo mogli v odkritem pogovoru reševati nekatera druga vprašanja, ki so še vedno ali pa vedno znova odprta in tu in tam povzročajo težave, kot so zlasti vprašanje vzgoje in šole, ponekod lokacij za cerkve in navzočnosti cerkve v našem javnem življenju. Težav pa se po njegovem mnenju nikakor ne smemo ustrašiti. Vedno znova se namreč pokaže, da nas v vsakdanjem življenju skupna skrb za človeka, za kulturo in kulturne spomenike, za slovenski narod in jezik, za ohranitev naravnega duhovnega in etičnega okolja in skupno prizadevanje, da premagamo težave na gospodarskem in socialnem področju, bolj povezujeta, kakor pa naš idejne razlike, ki jih nočemo tajiti, ločijo.«



Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd.

531-6300

1053 E. 62. cesta

431-2088

— V družinski lasti že 82 let. —



Kdor si ni pravočasno nabavil goril, ta bo prezebal vso zimo.

IZ ŽIVLJENJA V SLOVENIJI

Trst in Gorica sta vse manjša

TRST — Podatki kažejo, da sta Trst in Gorica izgubila v minulem letu natanko 3121 ljudi. Ta demografski padec, ki je sicer bil značilen za celo zadnje desetletje, je predvsem posledica razlik med rojstvi in smrtmi, saj večjega preseljevanja ljudi ni bilo.

Trst je štel konec minulega leta 243.877 prebivalcev ali natanko 2794 ljudi manj kot v začetku leta. V lanskem novembru je bilo na primer v mestu 194 več smrti kot rojstev. Po številu prebivalstva je zdaj Trst na dnu povojne demografske krivulje, saj je imel v začetku sedemdesetih let še nad 270 tisoč prebivalcev.

Nekoliko ugodnejše kot v samem mestu so razmere v obmestnih slovenskih in narodnostno mešanih občinah v pokrajini. Konec leta je bilo v njih 98 manj ljudi s stalnim bivališčem kot v lanskem januarju.

Prav tako so neugodni demografski podatki za Gorico, ki šteje sedaj 41.086 prebivalcev ali 327 manj kot pred letom dni. Sredi šestdesetih let pa je imelo to mesto več kot 43 tisoč prebivalcev.

Splošna plovba Piran kupila čezoceanško v Vzhodni Nemčiji

PORTOROŽ — Predstavnik Splošne plovbe Piran in neko podjetje iz Vzhodne Nemčije so podpisali pogodbo o gradnji in nakupu čezoceanske večnamenske kontejnerske ladje. Ladja z 18.000 tonami nosilnosti, dolga 165 metrov, široka 23 in z močjo motorja 7600 kilovatov, bo lahko dosegla hitrost 16 vozlov, prevažala bo lahko 928 kontejnerjev (od teh 549 polnih povprečne teže 14 ton), poleg tega pa bo namenjena še prevozu generalnega suhega tovora.

Za Splošno plovbo so poleg

tega, da bo ladja sodobno opremljena, predvsem zanimivi plačilni pogoji. Čezoceanško bodo zamenjali za titanov dioksid (ali katero drugo blago) celjske cinkarne, račune pa bosta med seboj poravnali cinkarna in Splošna plovba. S klinirškimi (nekonvertibilni) dolarji plačana ladja plula in služila na konvertibilnem trgu. Vse kaže, da se bo Splošna plovba letos dogovorila še za gradnjo ene ali dveh podobnih ladij v Vzhodni Nemčiji.

Slovenjgraška Lesna bo povečala izvoz

SLOVENJ GRADEC — Letos bo slovenjgraška Lesna na konvertibilni (zahodni, op. ur. AD) trg prodala za 9 milijonov dolarjev izdelkov. V izvoz bo prodala predvsem stavbno pohištvo, lepljene profile, rezan les, iverne plošče in obloge.

Lesarji bodo z namenom, da bi povečali izvoz, v prihodnjih letih opravili nekatere investicije v lesnopredelovalnih tovarnah. Ker količine izdelkov ne morejo več povečevati, bodo vso pozornost usmerili v kakovost, razmišljajo pa tudi o izdelavi strojev za lesnopredelovalno industrijo.

Gradis iz Ljubljane veliko gradi v Iraku

LJUBLJANA — Gradbeno industrijsko podjetje Gradis končuje v Iraku gradbeno dela, ki so vredna okrog 55 milijonov dolarjev. V Qurni so po lastni tehnologiji razen osrednjega dvojnega 440 metrov dolgega mostu čez Evfrat zgradili še deteljico s priključnimi cestami in šestimi manjšimi mostovi ter približno 9 kilometrov avtoceste. Novozgrajeni odsek, ki je tik pred predajo investitorju, je križišče bodoče iraške avtoceste med Basro in Bagdadom.

Gradis je dela začel 1981. leta, pred tem pa postavil tudi most s priključki v Amari. Kljub težkim razmeram (med drugim tudi zaradi bližine vojaških operacij) so dela tekla v zadovoljstvo iraškega investitorja tako glede roka kot kakovosti.

Čas kolin v Sloveniji

ČRNOMELJ — V zadnjih tednih po Sloveniji na veliko koljejo prašiče in v manjših krajih se to pozna v mesnicah, saj prodajo za petino manj mesa. V Beli krajini se suče odkupna cena za žive puijse od 200 do 230 din za kg, v ribniški dolini so živali malo dražje in sicer od 220 do 250 din za kg. (Ameriški dolar je zadnji čas uradno vreden kakih 213 din). Belokranjci pravijo, da je vreme kot nalašč za kolino in sušenje, pritrjujejo jim tudi Štajerci.

Lani višja poraba električne energije

LJUBLJANA — Lanska celoletna poraba električne energije v Sloveniji je bila za 4,1 odstotka višja kot leta 1983. Po podatkih slovenskega elektrogospodarstva je bila tudi lanska decembrska poraba električne energije v Sloveniji dosti večja kot decembra 1983. Z 833 milijoni kilovatnih ur je bila poraba v lanskem decembru za 6,8 odstotka višja kot decembra 1983.

Zaščitne rokavice kmalu na trgu

TRBOVLJE — Maja letos bodo v trboveljski tovarni zaščitne opreme, Ipoz začeli izdelovati dva nova tipa zaščitnih rokavic. Odporne bodo proti nafti in kislini. Doslej so takšne rokavice v Jugoslaviji uvažali, v Ipozu pa jih že letos nameravajo izdelati vsakih po 50 tisoč. Zanje se že zanimajo v kemičnih tovarnah, petrokemiji, živilski industriji in galvanskih obratih.

Rokavice so plod domačega znanja, v Ipozovem razvojnem sektorju so jih razvili Zdenka Pikl, Jože Medved in Mitja Pišek. Za proizvodnjo

Anton M. Lavriša

ATTORNEY-AT-LAW
(Odvetnik)

Complete Legal Services
Income Tax-Notary Public

18975 Villaview Road
at Neff
692-1172

Ameriška Domovina
druži Slovence
po vsem svetu!

ne bo treba velikih naložb — le novo namakalno linijo, ki jo že izdelujejo v zagorski delovni organizaciji Elektro stojna industrija, bodo morali postaviti. Rokavice bodo izdelovali iz sintetičnega lateksa na bombažni podlogi.

Slovenski obrtniki dobijo novo glasilo

LJUBLJANA — V letošnjem prvem polletju bo začelo izhajati glasilo Delavec v samostojnem osebnem delu. Glasilo bo namenjeno predvsem obveščanju delavcev v zasebnem sektorju. Glasilo bo izhajalo enkrat na mesec v nakladi 15.000 izvodov.

Glasbena Matica—

Pevski zbor Glasbena Matica že danes vabi na svoj koncert, večerjo in ples. Prireditve bo v soboto, 9. marca, v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Po koncertu in večerji bo igral Jeff Pecon orkester. Za vstopnice, pokličite na tel. št. 524-4053.

T.K. General Contractors, Inc.

Predelujemo kuhinje, kopalnice, delamo strehe, »driveways«, nove garaže in vsa potrebna gradbena dela na hišah ali poslovnih stavbah. Hiše barvamo zunaj in znotraj in tapeciramo. Zidamo tudi nove hiše in poslovne stavbe.
— Vprašajte za brezplačen predračun! —

— 831-6430 —

Maple Heights Poultry and Catering

17330 Broadway

Maple Heights

Naznanjamo, da bomo odslej nudili kompletno postrežbo (catering service) za svatbe, bankete, obletnice in druge družabne prireditve. Za provorstvo postrežbo prevzamemo popolno odgovornost. Na razpologo vseh vrst perutnina. Se priporočamo:

ANDY HOCEVAR IN SINOVI

Tel: v trgovino MO 3-7733—na domu MO 2-2912

Materin jezik v domovini

(nadaljevanje z 2. str.)

tujčeva peta. Po vseh znakih sodeč gre za to, da bi se v Jugoslaviji ustvaril s partijskimi in državnimi ukrepi en narod in en jezik. To je srbski jezik (hrvaščina se zelo malo razlikuje) v okviru jugoslovanskega (beri: srbskega) naroda; slovenski jezik naj bi v teku kratkega časa izginil s površja zemlje, z njim pa tudi narod kot samostojna etnična identiteta in enota. Načrt je dobil konkretno obliko v famoznih »programskih jedrih«, obveznih za vse šole na celotnem državnem ozemlju. O teh jedrih se je že veliko pisalo in so znana stvar, z njimi se odmerja slovenskemu jeziku, literaturi in splošni kulturi tako majhen delež v šolskem pouku, da bi moralo prav kmalu celotno slovenstvo utoniti v srbohrvatskem morju.

Na srečo se se uvedbi jeder Slovenci na široko uprli pod vodstvom Slovenske akademije znanosti in umetnosti, cerkvene hierarhije in vseh vrst kulturnikov. Ni pa bilo slišati, da bi jih uradno obsodila slovenska komunistična partija, ki ima v rokah oblast. Med Slovenci v Sloveniji v svetu se je v tem oziru premalo storilo. Zato je tem bolj razveseljujoča in hvalevredna novica, da so naši sorojaki v Avstraliji nedavno ustanovili »Zvezo slovenske akcije«, čije bojno geslo se glasi: ŽIVI NAJ SLOVENSKA BESEDA!

O tej stvari bomo ob času še spregovorili.

L. P.

MALI OGLASI

FOR RENT

4 rooms, down. Garage. Separate utilities. Close to bus lines and I-90. No children or pets. Call 761-6250 bet. 6 and 10 eves. (10-13)

For Rent

4 rooms upstairs in St. Vitus area. Call Ivan at 531-0363 between 12 and 3 p.m. (9-12)

DRIVER NEEDED

20 hours a week, probably more. Must be reliable. Good knowledge of Cleveland preferred. Hours 10 to 3, probably more; may vary. All ages considered. Call 692-2225. Ask for Ann Marie Kollander. (6-10)

For Rent

Neff Rd., up. Adults. No pets. \$260. Call 481-0286 or 531-2598. (9-12)

Kanadska Domovina

Iz slovenskega Toronta

Finančno stanje obeh slovenskih župnij v Torontu

V mesecu januarju vsako leto prihajajo na dan finančna poročila. Članom najrazličnejših ustanov, družb, zadrug, podjetij itd. ter zainteresiranim strankam je treba enkrat na leto povedati, kako so se upravljala in uporabljala sredstva, ki so jih člani bodisi darovali, naložili, investirali ali posodili. Od načina uporabe in upravljanja je potem odvisno zaupanje v upravitelje. Finančna poročila pa tudi pokažejo moč ustanove, rast ali pa njeno nazadovanje, uspešno ali zapravljivo upravljanje.

Tudi slovenski župniji v Torontu sta ta mesec izdale finančna poročila. Tako vidimo iz *Oznanil*, da je župnija Marije Pomagaj imela v letu \$163.249.02 dohodkov iz različnih virov: nedeljske nabirke, maše, poroke, pogrebi, oddajanje dvorane in razni darovi. Župnija Brezmadežna s čudodelno svetinjo pa je imela \$191.131.55 dohodkov iz podobnih virov. Čeprav je ta druga župnija večja in je v njenem območju veliko več slovenske gospodarske aktivnosti, čeprav župnija še vedno raste, so njeni člani prispevali samo \$27.882. več kot oni v župniji Marije Pomagaj.

Tudi dohodki v dobrodelne namene (Share Life, darovi za misijone in za cerkve v domovini) so pri Mariji Pomagaj znašali več, \$70.000.00, dočim so pri Brezmadežni darovali za isto dobrodelnost \$42.565.00. V vsoto za misijone in cerkve ni vključena vsota, ki jo je za misijone zbral Baragov Misijonski Krožek.

Izdatki: Pri Mariji Pomagaj jih je bilo \$151.352.46. V dobrem jim je ostalo \$11.897.00. Pri Brezmadežni so porabili \$189.800.49; bilanca v dobrem je \$1.331.00; razlika v prebitku je v tem, ker so pri Brezmadežni imeli izredne stroške za popravilo ograje in asfalta.

Finančna poročila povedo, da obe župniji gospodarsko dobro stojita. Če so prispevki župnijam kako merilo pripadnosti, vdanosti in zvestobe župljanov, potem te številke vedo povedati, da te vdanosti in zvestobe ni malo, kar je tudi razveseljivo dejstvo.

Por.

Misijonar Peter Opeka pri Mariji Pomagaj

V Torontu se mudi med rokajski misijonar z Madagaskarja g. Peter Opeka CM. V petek, 18. januarja 1985, je imel pri Mariji Pomagaj predavanje o misijonskem delu na Madagaskarju. V nedeljo je imel pri vseh mašah pridigo. Ta dan je tudi Baragov Misijonski Krožek priredil v dvorani zajtrk in kosilo v misijonske namene. Čistega se je nabralo \$1700.00,

za kar gre zahvala članicam krožka in drugim dekletom in gospem, ki vedno priskočijo na pomoč, kadar gre za dobro stvar. Izkupiček te nedelje in darovi, ki jih je misijonar dobil, bodo pomagali graditi cerkev v njegovem misijonu.

G. Peter Opeka je sin poveljnih emigrantov, ki so se naselili v Argentini. Tam je dokončal študije, stopil v lazaristovsko družbo in od tam je odšel na Madagaskar misijonarit. Pri tem omenjanju hočem poudariti to, da poveljna slovenska emigracija ni navadno izseljenstvo, ampak je živ del narodnega telesa. En dokaz za to so tudi misijonarji, ki so izšli iz te emigracije. Dokaz je tudi živa zavest med emigracijo, da je treba slovenska prizadevanja v misijonskih deželah podpirati. Kaka po svetu raztepena raja, ki ji »učenjaki« žene napovedujejo smrt, kaj podobnega ne zmore. Tudi misijonske akcije v emigrantskem zaledju so za narodovo bodočnost pozitivnega pomena.

Por.

Začetek konvencije konservativne stranke

Provincia Ontario, ki šteje nad 8 in pol milijona prebivalcev, je znana po politični stabilnosti. 42 let že vlada napredno-konservativna stranka, ki ima trenutno absolutno večino v zakonodajni zbornici. V teh letih so bili njeni politični voditelji: L. Frost, J. Roberts in Wm. Davis. Ta zadnji je po 13 letih kot politični vodja stranke in kot premier vlade odstopil, čeprav mu je šele 55 let in v svoji politični karieri ni doživel porazov.

Danes, ko to pišem (24. jan. 1985), se je začela strankina konvencija, ki bo trajala tri dni. Prvi dan je posvečen poslavljanju od voditelja, ki se umika. Drugi dan bodo nastopali kandidati, ki ga želijo nadomestiti. Tretji dan bodo pa delegati izvolili novega voditelja. Zborovanja so v Coliseju na prostoru CNE. Tam je zbranih čez 6 tisoč delegatov in opazovalcev.

Kandidati za naslednika so: Larry Grossman - finančni minister, Roy McMurtry - notranji minister, Frank Miller - minister za trgovino, in Dennis Timbrell - minister za kmetijstvo. V soboto, 26. januarja 1985, bomo že imeli novega premierja v Ontariju. Tedaj bo to poročilo že na pošti.

(Med kandidati je zmaga! Miller, ki je baje na desni strani svoje stranke, op. ur.)

Na konvencijo sta bila povabljeni tudi oba sopredsednika Slovensko Kanadskega Sveta.

Por.

†Marija Petrič



ST. CATHARINES, Ont. - Na zadnji dan v letu 1984 in v 87 letu svojega življenja, nas je za vedno zapustila in odšla k Vsemogočnemu po zasluženem plačilo naša Marija Petrič.

Pokojna je bila zavedna Slovenka, zvesta žena in dobra krščanska mati. Garala je vse svoje življenje na kmetiji na Pijavi gorici, od leta 1945 do leta 1949 pa preživljala težave begunstva, dokler ni končno prišla rešitev z odhodom v Kanado. Tu je našla novo deželo, nove težave, ki jih je bilo treba premagati.

Po dveh letih dela na plantazah sladkorne pese, se je vsa družina končno preselila v predel južne Kanade, prav blizu Niagrskih slapov.

Mladina se je kmalu znašla; vsi so si ustvarili svoje družine in domove. Tudi ata in mama sta imela svoj dom in preživljala v bližini svojih otrok mirni, zasluženi počitek na svoja stara leta.

Končno sta se znašla v visokih letih, mamu pa je napadla kruta in zahrbtna bolezen in jo iztrgala iz naše srede. Prav ob koncu 1984. leta je prenehalo utripati njeno dobro, zlato srce. Pogrešali jo bomo vsi, ki smo jo poznali, posebno ata, ki je ostal z namj in trpi veliko izgubo in bolečino.

Pokojna zapušča polega moža Jožeta tu v Kanadi hčere Milko, Ani in Malči, sina Ivana v ZDA (Virgin Islands), hčerko Štefko in sina Jožeta v Sloveniji, ter 18 vnukov in 13 pravnukov.

Hvala vsem, ki ste jo obiskali in se pozneje od nje poslovili.

Iz Slovenske pisarne

Knjige »Duhovni lik škofa Friderika Barage« ni več na razpolago. Dobro in lepo branje kaj hitro poide.

Tudi pošiljka knjig »Staliniščična revolucija na Slovenskem« je že razprodana. Naročamo novo pošiljko in bomo bralce obvestili, ko bodo knjige dospele.

Na razpolago je še nekaj malega knjig »Kraljica miru«, v kateri pisateljica Marija Hvala s pozitivne strani opisuje dogodke in prikazovanja v Medžugorju. Cena je \$12.00 plus \$2.00 poština in zavojnina.

Ponovno priporočamo knjigo Mirka Javornika »Pero in Čas II«. (\$20.00 in poština).

Uprava Slovenske Pisarne
618 Manning Ave.,
Toronto, Ont. M6G 2V9

Pismo iz Ottawe

OTTAWA, Ont. - Spoštovani vsi v uredništvu! Najprvo prav lepo vas vse pozdravljam. Hvala lepa za opomin za časopis. Bilo je prvič, da sem pozabila, saj mi sploh ni prišlo na misel.

Veliko pišem v stari kraj, v Avstrijo, v Argentino, v Ameriko. Rajši pišem kakor berem, in tako grem malo na obisk pismeno. Pred leti, ko je bil moj predragi z menoj, sva šla dosti na obiske, še posebej, ko je bil v pokoju.

V aprilu letos bo že 50 let, od kar sem prvič stopila na kanadska tla. Prišla sva v Val d'Or. Kako veliko mesto je to bilo takrat, nekaj lesenih hišic! Naš dom pa je bil pravi dom. Koliko milij smo hodili po gozdu, saj ni še bilo potov, samo posekano drevje. Dosti bi imela povedati o teh letih, a moram da drugič.

Bilo je veliko brezdelje tam. Ljudje so bili reveži, tako lačni, da so k nam prišli prosit jest. Nisem vedela, ali je šlo za Francoze ali Angleže, samo to sem vedela, da so lačni. Naredila sem jim jest kar ni hitro. Lepo so se zahvalili in odšli. Takrat ni bilo treba imeti vrata zaklenjena. Ljudje so bili revni, a dobri, pošteni. Danes je svet drugačen.

Val d'Or je danes lepo mesto in bodo celo obhajali 50-letnico. Mogoče, bom šla na proslavo, saj smo mi bili tam prvi Slovenci. Živelimo v mestu kar 37 let. Žal mi je, da sva šla proč, saj je bilo tam

slovili. Hvala č.g. Ceglarju za pogrebni obred in molitve. Prav tako zahvala vsem, ki ste darovali za sv. maše in za cvetje.

Naj bo vsemogočni Bog usmiljen pokojne mame duši - in usliši naj naše goreče prošnje in molitve.

France Kozina, zet

boljše. Otroci pa so bili vsi že odšli od doma. Imela sva lep dom in vse blizu nas.

Otroci žele, da bi jim napisala »zgodovino«, kako je bilo v Val d'Oru, a nisem še začela. Pet otrok imam, devet vnukov in devet vnukinj ter 2 pravnukinji. Kadar pridemo skupaj je res velika družina. Poleti, preden je odšla hčerka z družino v Nemčijo, smo bile vse družine skupaj pri našem sinu J. tu v Ottawi. Od hčerke mož je namreč pri vojaških zračnih silah in se morala družina preseliti vsaka 3 leta. Tudi v New Yorku so že bili.

Končala bom! Želim vsem bralcem srečno in veselo leto 1985, da bi vam prineslo obilo sreče in veselih dni, Ameriški Domovini pa veliko dobrih naročnikov in božjega blagoslova pri vašem delu! Prejmite prisrčne pozdrave od družin Johna M. Kebe!

(Naša naročnica, ki ima 83 let, je dodala še 10 v podporo našemu listu. Zelo bi bili veseli, ako bi res pripravila zgodovinski oris življenja v mestu Val d'Or, ne le za družino, ampak tudi za naše bralce! Ur.)

En odstotek Amerikancev se nahaja v zavodih

Washington, D.C. — Po statistikah Census Bureau-a v Washingtonu je razvidno, da se eden od vsakih sto Amerikancev nahaja v nekem zavodu: v domovih za ostarele, v umobolnicah, okrevališčih ali v ječah.

Razčlenjeno, od skupnega števila ameriškega prebivalstva 226.5 milijonov jih je 2,492.157 v nekem zavodu in sicer 1.182.107 moških in 1,235.715 žensk v starosti preko 15 let.

Največ Amerikancev se nahaja v domovih za ostarele. Leta 1980 pa je bilo kar lepo število 466.371 ljudi v ječah.

Papež napovedal sklicanje izredne škofovske sinode

VATIKAN - Papež Janez Pavel II. je svetovno javnost iznenadil z napovedjo, da bo sklical izredno škofovsko sinodo - škofijski cerkveni zbor, ki se bo sestal v dnevih od 25. novembra do 8. decembra 1985. Papež je to sinodo označil izpred istega oltarja bazilike sv. Pavla, pred katerim je rajni papež Janez XXIII. pred 26. leti naznanil sklicanje II. vatikanskega koncila, ki je potem dovedel do več perečih cerkvenih reform.

Četudi bi kdo mogel dobiti vtis, da sedanji konservativni papež ni v vsem zadovoljen z gotovimi sklepi II. vatikanskega koncila, vendar zaradi kratkega časa za zasedanje te izredne škofovske sinode - samo dva tedna - ni pričakovati večjih sprememb.

Opazno pa je bilo, da je različno tolmačenje gotovih sklepov II. vatikanskega koncila dovedlo do različnih stališč v ne predvidenih naglih socialnopolitičnih razvojih v raznih delih sveta.

Omiljen bo najbrž tudi sklep glede takojšnje ukinitve tradicionalne liturgije v latinskem jeziku, ki ga je nadomestil ljudski jezik na posameznih cerkvenih področjih. V splošnem so vsa ljudstva takrat z veseljem sprejela, da se je vse bogoslužje vršilo v njih lastnem jeziku, niso pa mogli razumeti prepovedi latinskega jezika, ki jih je mistično povezal s starodavnostjo najvažnejših verskih dogajanj.

Izredni škofovski sinodi bodo prisostvovali škofje iz vseh 5 kontinentov sveta.

KOLEDAR PRIREDITEV

V »Koledar« pridejo prireditve društev in drugih organizacij, ki objavljajo v »Imeniku društev« vsak mesec. Vključene so tudi prireditve, ki so v uredniškem mnenju koristne za našo skupnost.

FEBRUAR

9. — Slovenian Rifle & Hunting klub priredi lovsko večerjo ob svoji 55-letnici v SND na St. Clair Ave. Igra Tone Klepec orkester iz Girarda.

16. — Dram. društvo Lilija prireja maškarado v Slov. domu na Holmes Ave. Začetek ob 7.30 zv. Za ples in zabavo igra Alpski Sekstet.

16. — SKD Triglav, Milwaukee priredi maškarado.

17. — Fara Marija Vnebovzeta prireja srnjakovo kosilo v podporo Slovenskega doma za ostarele. Kosilo bo v SND na St. Clair Ave.

17. — Slov. šola pri Sv. Vidu postreže s kosilom v farni dvorani od 11.30 do 1.30 pop.

24. — Misijonska znamkarska akcija priredi kosilo v dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 do 1.30 popoldne.

MAREC

8., 9. in 10. — Slovenske duhovne vaje za žene in dekleta v Sv. Jožefa domu duhovnih vaj

9. — Glasbena Matica priredi koncert z večerjo in plesom v SND na St. Clair Ave. Igra Pecon orkester.

10. — Dram. društvo Lilija poda veseloigro v 3 dejanjih »Stari greh«, v Slovenskem domu na Holmes Ave. Začetek ob 3.30 pop.

15., 16. in 17. — Slovenske duhovne vaje za moške in fante v Sv. Jožefa domu duhovnih vaj.

23. — Primorski klub priredi večerjo s plesom v SND na St. Clair Ave.

APRIL

13. — Tabor DSPB, Cleveland priredi svoj pomladni družabni večer v Slovenskem domu na Holmes Ave. Igra orkester Veseli Slovenci.

MAJ

11. — Slov. šola pri Sv. Vidu priredi Materinsko proslavo v farni dvorani. Pričetek ob 7. uri zvečer.

18. — Pevski zbor Korotan priredi koncert v SND na St. Clair Ave.

19. — SKD Triglav, Milwaukee, priredi Materinski dan proslavo.

26. — Društvo SPB Cleveland obhaja slovenski spominski dan ob 40. obletnici Vetrinske tragedije ter žrtev med okupacijo in revolucijo, s sv. mašo ob 11.30 pri Lurški votlini na Chardon Rd.

27. — SKD Triglav, Milwaukee, priredi Spominski dan proslavo.

JUNIJ

2. — Otvoritev Slovenske pristave.

15. in 16. — Tabor DSPB, Cleveland poda spominsko proslavo 40-letnice umora slovenskih domobrancev, četnikov in civilistov.

23. — Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeta priredi piknik na Slovenski pristavi.

23. — SKD Triglav, Milwaukee priredi prvi piknik.

29. in 30. — Vseslovensko romanje in romanje Slomškovega krožka iz Clevelanda.

JULIJ

28. — Slov. šola pri Sv. Vidu priredi piknik na Slovenski pristavi.

28. — SKD Triglav, Milwaukee priredi Misijonski piknik.

AVGUST

14. — Federacija slovenskih upokojenskih klubov priredi piknik na SNPJ farmi na Heath Rd. Igra Chuck Krivec.

18. — SKD Triglav, Milwaukee priredi drugi piknik.

SEPTEMBER

15. — »Vinska trgatev« na Slovenski pristavi.

15. — Oltarno društvo fare sv. Vida priredi kosilo v šolskem avditoriju.

22. — Društvo SPB Cleveland priredi romanje v Frank, Ohio.

OKTOBER

6. — SKD Triglav, Milwaukee priredi Vinsko trgatev.

19. — Tabor DSPB, Cleveland priredi svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igra orkester Veseli Slovenci.

19. — Glasbena Matica poda koncert z večerjo in plesom v Slovenskem narodnem domu na St. Clair.

20. — Občni zbor Slovenske pristave.

NOVEMBER

2. — Štajerski klub ima martinovanje v dvorani sv. Vida. Igrajo Veseli Slovenci.

9. — Belokranjski klub ima martinovanje v SND na St. Clair Ave., ki bo obenem 20-letnica kluba. Igrata orkester Veseli Slovenci in Tone Klepec

DECEMBER

8. — Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi miklavževanje v farni dvorani. Pričetek ob 3. uri popoldne.

Tone Arko:

— MED DVEMA OGNJEMA —

IIb.

(Ne pričakujem, da bo sleherni bralec teh vrstic popolnoma razumel prav vsak argument, naveden v tem pisanju, toda glavno je, da se stvar vsaj za silo razume.)

Evolucija, življenje, organizmi in fizikalni zakoni

Sedaj se pa še nekoliko ustavimo pri teoriji evolucije in pri sorodnih problemih. Smer evolucije je iz manj organizirane sistema v bolj organizirani sistem, na primer, iz ene same celice v žival. V fiziki temu pravimo red (bolj organizirani) ali nered (manj organizirani).

Polje termodinamike (in njej sorodne statistične mehanike) se ukvarja s temi problemi in Drugi zakon termodinamike pravi, da je v naravi smer vedno ista, in sicer iz reda (order) v nered (disorder) in, da se ta nered v naravi stalno večja.

Količino, ki obseg reda ali nereda določa, imenujemo entropijo. V naravi se torej entropija stalno večja. To je pa, seveda, čisto nasprotno teoriji evolucije (tako Darwinove kot razne poznejše do današnjega dne). Torej, z vidika fizika (termodinamike) je evolucija vsaj v navadni obliki enostavno nemogoča in je torej prepovedana.

Še preden pa zmečemo vse teorije evolucije od Lamarcka in Darwina do danes v koš, se moramo nekoliko ustaviti pri pogojih, pod katerimi Drugi zakon termodinamike drži. Pogoj je tole: Sistem mora biti izoliran, to je, ne sme izmenjavati energije preko svojih meja oziroma s kakšnim drugim sistemom. (Kogar bi zanimala termodinamika, bi priporočal v branje zelo primerno knjižico »Order and Chaos«, S. W. Angrist and L. G. Hepler, Basic Books, Inc., New York, 1967. Ta knjižica je pisana v poljudnem jeziku in je zelo zanimivo branje.)

Ker pa organizmi katerihkoli živalic dihaajo, pijejo in jedo, potem izmenjavajo energijo s svojim okoljem, pač z drugim sistemom. Termodinamični pogoj za organizem konsequentno ni izpolnjen in Drugi zakon ne more za ta primer povsem veljati. Seveda je argument nekoliko bolj kompliciran in zapleten kot kaže ta razlaga. Tistim, ki termodinamiko poznajo in se zanimajo za stvar, bi priporočal knjižico »What is Life and Mind and Matter?«, ki jo je spisal Erwin Schrödinger (Cambridge Univ. Press, Cambridge, 1967). Erwin Schrödinger je znan predvsem kot eden izmed izumiteljev kvantne teorije.

Navedem naj še preprostejši in morda bralcu bolj razumljiv argument. V Darwinovem smislu je evolucija ali razvoj ne toliko neko spreminjanje živih organizmov v teku dolgih obdobij, ampak le prilagajanje (adaptacija) teh organizmov spreminjajočemu okolju (ambient).

Kot primer bom uporabil

slučaj živali, ki žive v toplem okolju. Ker te živali kožuščka niso potrebovale, ga tudi niso razvile. Vzemimo pa, da se je začelo okolje, v katerem so bile te živali, polagoma shlajevati ter je postal kožušek potreben. Po Darwinu naj bi to klimatsko spremembo preživele le tista žival, ki si je kožušek razvila; tista, ki ga ni razvila, je eventualno poginila. Tu imamo eksperimentalni primer evolucije, ker so se živali prilagodile padajoči temperaturi.

Na prvi videz to tudi drži. Vendar obstoja še druga stran argumenta. Vzemimo na primer, da bi se okolje omenjenih živali po dolgi dobi zopet začelo ogrevati. Te živali bi morale svoj kožušek zopet izgubiti. Tudi to je eksperimentalni primer evolucije. Tiste živali, ki bi svojega kožuščka ne izgubile, bi se zadušile od vročine in poginile. Preživele bi le tiste, ki bi kožušek izgubile.

Vzemimo dalje, da je ohlajevanje trajalo 5000 let in zopetno ogrevanje 10.000 let. V dolgi dobi, npr. 100.000 let, bi na teh živalicah ne opazili nobene spremembe. Evolucije na dolgo dobo bi torej ne bilo. Ker pa vemo, da v naravi obstoja prav ista verjetnost za ogrevanje kot za ohlajevanje, potem na osnovi gornjega argumenta bi dolgoročno evolucija ne smela obstojati, ker bi se vsako prilagajevanje v eno smer zopet odstranilo s prilagajevanjem v nasprotno smer.

Brskal sem po raznih Darwinovih spisih, vendar gornjega argumenta pri njem nisem nikjer našel. Seveda, nisem imel časa vsega prebrati. Če je pa kdo od bralcev kaj bolj seznanjen z Darwinom, bi ga prosil, naj mi sporoči, če o tem kaj več ve.

Kot sem že dejal, gornji primer je sorazmerno preprost in ni znanstveno trdno utemeljen. Ilustrira pa vpašanje, s katerim se sodobni biologi ukvarjajo.

O »nepreklicnosti« evolucije in genetski transformaciji

Sodobna definicija evolucije pravi (Dobzhansky et al., omenjeno v IIa.), da je prava evolucija »nepreklicna (irreversible) transformacija genetskega sestava (composition) poseljenosti nekega organizma, osnovana na spreminjanju medsebojnem vplivu (interaction) z okoljem tega organizma.« Seveda obsega ta sodobna definicija cel odstavek. Za to moje pisanje pa zadostuje gornje. Najvažnejši za nas sta namreč dve stvari: 1) nepreklicnost (irreversibility) in 2) genetska transformacija.

V prvem delu (I.) tega pisanja je stalo, da evolucija obstoja, toda nismo dali temu nobenega primera. Znano je, da je v višjih (goratih) predelih manj kisika. Prav tako je tudi znano, da ljudje, ki živijo v teh višinah, zaradi pomanjkanja kisika, razvijejo večja pljuča in torej lahko vdihnejo večjo količino zraka, a lahko zadostijo potrebi telesa ter tako več ali manj normalno funkcionirajo. Torej vsakdanji primer evolucije ali prilagajevanja.

Znano je tudi, da ko se ti ljudje preselijo v dolino, to povečanje pljuč, če že ne pri njih vsaj pri njihovih potomcih, zopet izgine. Ti potomci se torej ne razlikujejo od svojih dolinskih sosedov. Po zgornji (biološki) definiciji to ni evolucija, ker je preključna (reversible).

Drugi primer se dogaja prvič v človeški zgodovini. Znanstveniki so namreč dognali, da gotovi virusi razvijejo proti nekaterim antibiotikom odpornost tako, da jim ti antibiotiki več ne škodujejo. Znano pa mi ni, če je ta odpornost preključna ali nepreklicna. Ne vem torej, če smatrajo biologi to za pravi primer evolucije.

Kot sem že omenil, biologi pravijo, da je prava evolucija nepreklicna. Podal sem tudi primer, ki nam na praktičen način pokaže, da je razvoj možen v obe smeri.

Spreminjanje genov

V sodobni evoluciji ne govorimo toliko o prilagajanju celotnega organizma, kot o spreminjanju genov (genes) v tem organizmu. Tej spremembi genov, če je dedna, pravijo biologi mutacija (mutation). Omeniti je treba tudi, da mutacija obstoja tudi brez vpliva okolja, torej brez prilagajanja. Z drugimi besedami povedano, mutacija in torej evolucija ostoja tudi, če se okolje dotičnega organizma prav nič ne spremeni. Organizmi se dejansko nenehno spreminjajo. Niso statični, ampak dinamični.

Matematično verjetnost te mutacije brez prilagajanja je celo mogoče vnaprej izračunati (glej »Understanding Evolution«, E. Peter Volpe, W. C. Brown Co., Dubuque, Iowa, 1970.) V tej knjigi tudi beremo, da je velika večina mutacij organizmom škodljiva. Avtor celo trdi, da če bi ne obstojala preključnost (reversibility), bi večina organizmov, vključno človek, že zdavnaj vsa poginila zaradi teh škodljivih mutacij.

Matematična verjetnost odstranitve mutacije je več ali manj enaka verjetnosti prvozne mutacije same (to mi je povedal nek profesor; v omenjeni knjigi tega ni. op. pis.). Če to drži, zopet pridemo do zaključka, da na dolgo dobo evolucije ni. Seveda je zopet dejanska zadeva nekoliko bolj komplicirana kot sem mogel tu navesti.

Razgovarjal sem se o tem z evolucionisti iz nekaterih lokalnih univerz in koledžev (U. (dalje na str. 7))

Samo milijon nas bo

Slovenski informativni tednik Teleks je dne 10. januarja objavil članek o rodnoti v Sloveniji. Najnovejši podatki namreč kažejo, da je rodnot v Sloveniji padla pod mejo, ki zagotavlja obnavljanje naroda. Članek sicer kritizira vlado, češ da nič ne naredi glede tega problema, zelo pa napada tudi stališče tistih, ki zahtevajo ukinjanje splava in izražajo »religiozno obarvane želje, da bi se ženska vrnila k materinstvu«. Nekateri odstavki sicer precej dolgega članka bodo naše bralce gotovo zanimali, zato jih spodaj posredujemo. Ur

Dejstvo je, da se Slovenci niso nikoli hitro množili. Na ozemlju današnje Slovenije je živelo sredi osemnajstega stoletja okoli 830 tisoč prebivalcev – po dobrih dvesto let nas je komaj za milijon več. V času zadnjega popisa je živelo v naši republiki 1.891.864 ljudi. (Všteti so vsi prebivalci Slovenije, op. ur. AD.)

Dokler se nek narod povečuje, četudi počasi, ni nobene razloga za vznemirjenost. Preplah dobi svoje prave korenine v tistem trenutku, ko se narod ne obnavlja več, ko začne rast prebivalstva stagnirati, ali še huje, ko se začne narod številčno zmanjševati.

Kako je mogoče ugotoviti, kaj se dogaja z demografskimi razmerami nekega naroda? Demografi poznajo dva osnovna kazalca, s katerima ugotavljajo, ali se število pripadnikov določenega naroda obnavlja ali ne.

Najprej računajo neto koeficient reprodukcije. Gre za število, ki pove, koliko deklic rodi vsaka ženska v svojem fertilem obdobju. Če vsaka ženska rodi vsaj eno deklico, potem se narod obnavlja na isti stopinji – ne povečuje se, niti ne zmanjšuje. Če rodi več kot eno deklico, se dolgoročno narod številčno povečuje, v nasprotnem primeru pa zmanjšuje. Nerodno pri tem kazalcu je to, da ga je mogoče natančno izmeriti le za nazaj – za generacijo žensk, ki je končala svoje fertile obdobje.

Totalna mera fertiliteti je drugi kazalec: pove povprečno število živorojenih otrok na eno žensko. Izračunali so, da mora biti totalna mera fertiliteti 2,15, da se narod lahko obnavlja. Drugače povedano, to pomeni, da mora vsaka ženska statistično roditi 2,15 otroka.

V šestdesetih in sedemdesetih letih smo imeli v Sloveniji

res relativno velik naravni prirastek (razliko med živorojenimi in umrlimi). Posebej če smo se primerjali s Hrvati ali Vojvodinci, smo se lahko krepko potrkali po prsih, češ pri nas je vse O. K. Vse do leta 1982 je bila razlika med živorojenimi in umrlimi več kot 10 tisoč v korist živorojenih. Pred tremi leti pa znašal naravni prirastek le še 9.156 malčkov – skoraj pol manj kot na primer v letih od 1950 do 1955.

Zadnja leta vse drugače

Število novorojenčkov pada vse od leta 1979. Še leta 1980 so jih Slovenke rodile 29.902, dve leti kasneje pa 27.995. Natančnih statističnih podatkov za zadnji dve leti ni, vendar vse kaže, da število novorojenčkov še pada, s čimer se zmanjšuje tudi naravni prirastek, saj je smrtnost zadnjih nekaj let obstala na številki 18 tisoč.

Postopoma se zmanjšuje tudi totalna mera fertiliteti. Po podatkih iz Statističnega letopisa SR Slovenije za leto 1983 je vsaka Slovenka leta 1965 rodila povprečno 2,4 otroka, leta 1980 2,2 otroka in 1981. le še 2,1 otroka. V zadnjih treh letih je totalna mera fertiliteti najbrž še padla.

Prelom z relativno ugodnim demografskim gibanjem se ujema s časom, ki ga danes skorajda brez izjeme označujemo kot »začetek krize«. Videti je, kot bi s krizo prišle na dan vse tiste demografske značilnosti, ki so jih ugodni pogoji rojevanja (materialna blaginja, navidezni napredek družbe, izboljšani položaji mater) uspeli zaježiti in prikriti.

Po mnenju demografa dr. Janeza Malačiča z Ekonomske fakultete v Ljubljani so se za ugodnimi številkami odvijali tudi pri nas vsi tisti demografski procesi, ki so značilni za druge evropske države, in ki so privedli do tega, da se mnogi narodi ne obnavljajo več.

Zadnja leta baje tudi manj priseljencev iz drugih republik

Na slovenski demografski trenutek je vplivalo tudi zmanjšanje števila priseljenih iz drugih republik. Od leta 1963 je prišlo in ostalo v Sloveniji povprečno 3.000 ljudi iz sosednjih republik. Ob konstantno nizki rodnoti je bil to precejšen obliž k večanju števila prebivalcev Slovenije.

Z zmanjšanjem priseljevanja po letu 1980 in padanjem rodnoti v istem času smo Slovenci v celoti in na videz kar naenkrat stopili v obdobje resnih demografskih problemov. Tisto, kar se je v resnici kuhalo v ozadju, je sedaj z vso silo brizgnilo čez rob, na katerem smo varno spali.

Statistični podatki in kazalci, do katerih lahko sproti pridejo demografi, kažejo, da se prebivalstvo Slovenije komajda še obnavlja, ali pa sploh ne več. Posledice – če bodo šla demografska gibanja v tej smeri – so lahko čez petdeset ali sto let katastrofalne.

Deljena mnenja o resnični nevarnosti nizke rodnoti

Nekateri demografi menijo, da ni razlogov za paniko, češ da bi Slovenci izumirali. Svoje trditve utemeljujejo z argumenti: vse ankete kažejo, da si Slovenci in Slovenke želijo otrok in da si želijo tudi drugega otroka; narašča življenjska doba prebivalstva; rezervo predstavljajo vse neporočene ženske, ki jih je pri nas kar precej.

Te razlage je sicer mogoče sprejeti in jim pritrditi, toda njihov domet je močno omejen. Od želje po otroku do rojenega otroka (ali celo dveh) ni le korak – včasih je med njima nepremostljiv prepad. Otroka si lahko želi deset žensk, v resnici pa ga bo imelo le pet, ali pa še manj.

Odločitev o rojstvu je odvisna od neštetihih okoliščin, včasih še najmanj od želje same. Tudi z neporočenimi ženskami ni tako preprosto, da bi lahko v njih iskali rezervo, ki bi nadomestila nizko rodnot. Vsaka ženska ima svoj razlog, da se ni poročila in da nima otroka – vprašanje je, če se je pripravljena odpovedati tem razlogom samo zato, da si bo naložila »državlansko« dolžnost roditi.

Še najbolj res je, da se število prebivalcev večja zaradi naraščanja življenjske dobe. Toda to povečevanje je v resnici staranja. In Slovenci nismo nikoli veljali za mlad narod. Prebivalstvo Slovenije velja za staro že približno pol stoletja. Že v začetku tridesetih let je živelo na tem območju več kot sedem odstotkov starejših od 65 let, v sedemdesetih letih je bilo toliko star in starejši vsak deseti prebivalec naše republike.

Glede na demografska gibanja lahko pričakujemo, da bo kmalu petina ali celo četrtina ljudi starejša od 65 let. Kaj bi to pomenilo za narodno gospodarstvo, najbrž ni treba posebej razlagati.

(V zadnjem delu članka, av-

Med dvema ognjema

(nadaljevanje s 6. str.)

of Chicago, Loyola University, U. of Illinois, Elmhurst College, Benedictine College idr.) in prišel do zaključka, da pravzaprav mehanizem evolucije še ni povsem dokončno utemeljen. Z drugimi besedami, evolucije še ne razumemo, zato so take domneve kot »človek iz opice«, »žival iz celice« ipd. le prazne, ker jih sodobna znanost v celoti še ne razume.

Biologi seveda govorijo, da so nekatere mutacije več in druge manj verjetne ter da je celoten proces evolucije pravzaprav istočasna mutacija več genov naenkrat. Brez dvoma je to mogoče, vendar je jasno, kot sem že poudaril, da evolucije kot take še povsem ne razumemo.

(Za tiste, ki jih zanima, pa tole o genih. Geni niso nič drugega kakor velike verižne molekule. Geni so tisti faktorji, ki določajo npr. barvo oči, katere celice bodo v roki ali v laseh, ali pa kakšna bodo krvna tlesca. Najdemo jih pa v kromosomih. V angleški biološki znanstveni literaturi jih imenujejo »carriers of information«.)

Sodobna znanost na vse načine poskuša, da bi vse naravne pojave razložila v naravi in z naravo samo. Torej vse stvari naj bi v naravi nekako same nastale. Obstojala naj bi materija, iz katere bi vse to nastalo. Pri tem seveda pa nastane vprašanje, kjer se je pa vzela materija? Odgovora na to vprašanje pa tudi najsodobnejša znanost nima.

O vprašanju izvora življenja ali biogeneze, sodobna znanost zavrže ustvarjanje, ker pravi, da se ustvarjenje ne da znanstveno preveriti. In to tudi drži. Hvala Bogu!

Znanost zatorej išče odgovor drugje. V knjigi, ki so jo napisali Dobzhansky in drugi, piše na str. 350 tole: Ne obstoja noben dokaz, da v sedanosti življenje izvira iz nežive materije. Znanstveniki pa kljub temu skušajo ustvariti

tor Bojan Plešec razpravlja o raznih načinih, po katerih bi lahko pospeševali rodnot med Slovenci. Poudarja pa, da ni mogoče misliti na ukinjanje pravice ženske do splava oziroma do prekinitve nosečnosti, ker je to baje ena najosnovnejših pravic žensk. Sledijo samo nekateri njegovih trditve. Ur. AD)

Pri nas lahko govorimo kvečjemu o elementih prebivalstvene politike. Med temi elementi je tudi nekaj takih, ki jim ni moč zanikati njihove pomembnosti in naprednosti: zelo pomembna je bila ukinitve prepovedi splava in sprejema predpisov o pogojih za umetno prekinitve nosečnosti (do desetega tedna trajanja nosečnosti ni za splah nobenih omejitev), kar se je leta 1974 odrazilo v ustavnem členu o pravici do svobodnega odločanja o rojstvu otrok; dobro (Dalje na str. 8)

življenje v laboratoriju, sklicujoč se, da skušajo ustvariti ambient in kemikalije, ki naj bi bili originalno prisotni na naši Zemlji, ko naj bi se življenje spontano oz. samohotno začelo (npr. pod vplivom sončne toplote).

Nekateri znanstveniki sicer pravijo, da je sončna svetloba nezadostna in da je morala biti temperatura mnogo višja, npr. taka, kot bi jo povzročila strela. Postuliranje spontanosti je pa zelo tvegana zadeva. Vemo namreč, da je taka spontanost zelo malo verjetna. Človeška zgodovina ne pozna primera, da bi se pod vplivom sončne toplote (ali pa tudi one iz strele) kopica opek kadarkoli spontano spremenila v dograjeno stavbo.

Nekateri še naprej poskušajo ustvariti življenje iz neživih stvari. En tak laboratorijski poskus opisujejo Eigen et. al. v knjigi J. M. Smitha (omenjeno v IIa.). Pravijo, da je bila ta njihova snov, po definiciji življenje, tudi dejansko živa, ker se je množila, varirala in imela dednost. Priznali pa so, da so snovi v epruveti dodali neko replikativno zmes (encim), ki bi pa ne mogla na našem planetu originalno obstojati. Torej so – goljufali. Tega pa resnična znanost ne prenese. Seveda so se s tem samo osmešili.

Kljub temu nekateri biologi iz rezultatov teh in podobnih poskusov delajo gradove v oblakih. Pravijo na primer, da nam ti in podobni poskusi povedo, da je problem izvora preprostih organskih molekul vsaj v principu rešen. Temu pa v Ameriki pravimo »wishful thinking«.

Ne smemo se pa na take izjave znanstvenikov razburjati, četudi so te izjave vsaj na prvi videz v konfliktu z raznimi našimi prepričanji, kakor verskimi, socialnimi, političnimi. Kakor dajemo polno svobodo svojim političnim voditeljem, da spregovorijo včasih monstrozne in neverjetne izjave, moramo isto svobodo dopustiti tudi znanstvenikom. Kakor služijo politične izjave za začetek debat, ki eventualno razčiščujejo politične probleme, služijo tudi izjave znanstvenikov istemu cilju, razčiščenju znanstvenih vprašanj.

Jasno je, da prav tako kot politiki tudi znanstveniki nimajo in ne morejo imeti vseh odgovorov. So pač ljudje. (K sreči vsa znanstvena vprašanja še niso rešena. Kako bi si drugače služili kruh?) O vsem tem bo več rekel na koncu tega razpravljanja.

V zgoraj navedenih argumentih sem hotel pokazati, da vsaj nekatera vprašanja evolucije in sorodnih problemov še niso in najbrž še dolgo ne bodo povsem razčiščena. Treba bo še mnogo trdnega dela in »znojenja«, kljub temu, da se znanstveniki ukvarjajo z evolucijo že skoraj 200 let.!

(še bo nadaljevalo)

Kaj je s slovenskimi moškimi?

Konec sedemdesetih, natančneje 1979. leta, je povprečna življenjska doba Slovenke znašala 74,87 leta. Slovenski moški je živel povprečno 66,98 leta. Zanimivo pri tem je, da je življenjska doba Slovencev nekaj nižja od jugoslovanskega povprečja (povprečno živijo moški v Jugoslaviji 67,5 leta), življenjska doba Slovencev pa je nekaj višja od povprečja v Jugoslaviji (povprečno živijo ženske 72,9 leta). Razlika med pričakovanim trajanjem življenja moških in žensk je v Sloveniji med največjimi na svetu.

Demografi sklepajo, da se smrtnost moških v Sloveniji ne ujema z njeno gospodarsko razvitostjo. Po predvidenih bi morali slovenski moški, kot prebivalci najbolj razvite republike, živeti dlje kot moški v drugih republikah. Tak je primer pri ženskah – tako tudi ustrezajo splošnim svetovnim zakonitostim.

Moški v Sloveniji so izjeme v teh zakonitostih. Nekaj je z njimi »narobe«, da ne živijo dlje. Toda kaj? Teleks

ANDREJ KOBAL

SVETOVNI POPOTNIK PRIPOVEDUJE

(nadaljevanje)

»Mogoče sem se zmotil glede jetike,« se je blagajnik opravičeval. Pomotil se je tudi z ozirom na malarijo. Med vzroki smrti je omenil tudi to bolezen; poprej pa je zanikal, da bi bila malarija med njimi sploh znana.

Navduševal se je za naraščaj; povedal je, da je bilo v preteklem letu dvakrat toliko rojstev kot smrti. Nikogar ni skrbelo, je menil, glede preživljanja, če se prebivalstvo vasi pomnoži. »Ljudje imajo radi otroke.« Dekleta se možijo s šestnajstim letom, fantje pa ženijo z enaindvajsetim.

Po kolovozu preko njiv smo se peljali tudi v selišče za nedotakljive harižane. Njih koče so bile spletene iz vrbja in podobne drobne hoste. Pred vsako je stala privezana krava. Iz hiš so stopile ženske; ene so se zbrale okoli avtomobila, druge so nas ogledovale od daleč. Menda ni bila nobena brez deteta ali dveh, oklepajočih se jih na strani ob bedru.

Bosonogi mladeniči nezdravih lic in hrastavi po telesu niso nosili drugih oblačil kot kosce žakljevine pod trebuhom; deklice z okrasnimi kamenčki, pritrjenimi v nosnicah, so se oprimejale kril starejših žensk. V skupini se je pojavil harižan srednjih let in pozdravil v gladki angleščini. Vprašal sem ga, če so sloji v okolici enakopravni.

»Popolnoma enaki smo vsi, saj imamo ustavo,« je odgovoril.

»To pomeni, da nedotakljivi smejo v templje?«

»Če hočemo, prav gotovo.«

Drugi harižan se je postavil poleg njega in ugovarjal: »Ta laže,« je dejal. »Kokosove orehe, kafro, betel, cvetlic in orehov in tudi nekaj an (novčičev) smo nesli brahmanu, da bi jih posvetil kot darove pri češčenju. Svečenik je darove odklonil, ni jih hotel deti pred oltar.« Obrnil se je k prvemu harižanu in cepnil z boso nogo ob tla: »Lažnik!«

Tudi spremljevalec mi je pošepetal, da je prvi lagal, prav tako vsi drugi v vasi. »Naše kaste slone na lažeh; vsak laže in zato je sistem tako okrutno krivičen.«

Pred odhodom iz vasi me je eden spremljevalcev povabil, naj stopim v hišo ljudi, ki so obdelovali njegovih petnajst juter zemlje. Zgradba je bila dosti obsežna, a vse v nji je izdajalo obupno revščino in strahotne razmere.

V temni notranjščini sta se na steni razločevali dve sliki boga Višnuja in lutka, viseča na niti s stropa. Starček je če-

pel na prstenem podu v kotu, zavil v sivkast in rdeč *dhoti* (nižji del oblačila za moške). »Gobav je,« mi je povedal spremljevalec.

Bosonoga bolnikova mati, osemdesetih let, zavita v umazan škrlaten sari, je slonela ob steni kot pribita. Med koščeni mi prsti je držala robec in si brisala tekoči gnoj iz oči. Zaničrn deček se je praskal po hrbtu. »Slep in gluhonem,« je dejal spremljevalec.

Na pečici pri vhodu, pol izven pol znotraj zgradbe, je mlada ženska kuhala riž. Za obiskovalce ji menda ni bilo mar. Da prikrije zadrego, se je na glas zahihitala, ko se je kateri obrnil v njeno smer. Nesnaga in odpadki na tleh, stene črne od dima in pajčevin.

V ozadju za dvoriščem je bila klonica s stajo za govedo. Na stenah klonice, kakor tudi hiše so bili prilepljeni ploščati hlebci kravjaka za sušenje. (Tako posušen kravjak se širrom Indije uporablja za kurjavo v kuhinjski peči.) Poleg kupa čistega gnoja, katerega ženske še niso zgnetle v hlebce za sušenje (to opravilo je za ženske), je bil vodnjak. Spremljevalec mi je razložil glede vode v njem. Ker je bila slana, so jo uporabljali le za pranje; ob času suše, ko je v vaškem vodnjaku zmanjkalo vode, pa je bila tudi ta voda dobra za kuhanje.

Kokosove palme so senčile blatno, mrčesa polno dvorišče med hišo in stajo. Čeprav nerad sem se vrnil v hišo, ker je bilo treba iti skozi njo nazaj na cesto. Notranjščina je bila bolj zakajena kot prej. Kravjak je moral biti na novo naložen, ker je pečka puhala dim od spredaj in zadaj, z dimom pa smrad.

V kovinasti kupici so mi ponudili kokosov sok. Spremljevalec je dejal, da je ta pijača za žejo najbolj svežilna. Nasmehnil se je, ko sem odklonil; pozneje je rekel: »Razumem. Gobavec, starka, vsi pijejo iz iste posode.«

Lastnik hiše mi je razložil, da stanovalci ne plačajo nobene najemnine. Obdelujejo mu njive in si po dogovoru obdržijo polovico pridelka. Da je bil tako dobrohoten in je delil z njimi na polovico, nisem verjel. Beda okolice je dovolj ugovarjala. S ponosom je rekel, da je v preteklem letu prodal svoj delež za tisoč rupij.

Vas, katero sem si ogledal, se ni razlikovala od siromašnih selišč Vzhodnega Pakistana, kjer sem pozneje bolj natančno opazoval. Dejal bi, da je tipična za ves podkontinent.

Rojaki! Priporočajte Ameriško Domovino svojim slovenskim prijateljem in znancem!

V glavnem se čuti razlika glede kast, katerih mohamedanci ne poznajo. Mohamedancev je ljudsko štetje v onih letih naštel v Indiji nad štiri-deset milijonov; ti odklanjajo kaste, kot sem videl v okolici Kalkute, kjer se najdejo selišča z mohamedansko večino.

Vera v enega boga jih izenači in pospešuje enakopravnost. Indijska tradicija služi slabim stranem človeške narave, toda pred bogom se smatrajo vsi enaki. Duhovne zapovedi ne delijo ljudi v kaste, od posvečenih brahmanov do nedotakljivih harižanov.

O indijski vasi, katero so mi siti mestni ljudje prevečkrat opevali, bi bilo bolj primerno reči, da je gnoj, ne srce Indije. Khosla, ki mi je bil dovolj blizu kot prijatelj, da bi se bal zamere z izražanjem svoje misli, je dejal nekaj podobnega. Reči kaj takega drugim ponosnim in čezmerno nacionalističnim Indijcem bi se ne spodobilo; prav gotovo bi mi nikdar ne odpustili in bi si na ta način iz njih delal sovražnike.

(se bo nadaljevalo)

Samo milijon nas bo

(nadaljevanje s 7. str.)

smo poskrbeli za zdravstveno varstvo nosečnic, mater in otrok; matere imajo osem mesečni porodniški dopust, starši zagotovljene otroške dodatke, otroci pa otroško varstvo.

(Dalje kritizira Plešec, da otroški dodatki in drugi podobni ukrepi zadnja leta nič ne pomagajo, da bi jih bilo treba posodobiti oz. namenjati več denarja. Potem se vrne k splavu. Ur. AD)

Eden od redkih »ukrepov«, ki še učinkovito deluje je splav. S tem se je, na vso srečo, ohranila vsaj temeljna pravica žensk, da same odločajo, ali bodo rodile in kdaj bodo rodile, četudi je res, da se na drugi strani število rojstev močno zmanjšuje. Ravno to pa so kot argument že uporabili nasprotniki splava – ne le, da je zanje splav nehumano dejanje, temveč tudi zmanjšuje število rojstev.

Tu so že skrite zahteve po represivni prebivalstveni politiki. Ukinili naj bi eno od osnovnih pridobitev žensk in jih tako prisilili, da več rojevajo. Res je, da se število splavov povečuje, da se je leta 1980 na 100 splavov rodilo le 107 otrok in da je skupno število splavov v Jugoslaviji več kot 500 tisoč na leto.

(Odgovor ogromnemu številu splavov vidi Plešec v širjenju kontracepcijskih sredstev in boljša seksualna vzgoja v šolah. Z moralnostjo, ki jo izpričuje Plešec in ki naj bi jo zagovarjala slovenska oblast oz. partija, obeta našemu narodu nič kaj prida bodočnost. Ur. AD)

The Holy Family Society of the USA

ONE FAIRLANE DRIVE, JOLIET, ILL 60434

Since 1914...

The Holy Family Society of the U.S.A. has been dedicated to the service of the Catholic home, family and community. For half-a-century your society has offered the finest in insurance protection at low, non-profit rates to Catholics only.

LIFE INSURANCE • HEALTH AND ACCIDENT INSURANCE

Historical Facts

The Holy Family Society is a society of Catholics mutually united in fraternal dedication to the Holy Family of Jesus, Mary and Joseph.

Society's Catholic Action Programs are:

1. Scholarships for the education of young men aspiring to the priesthood.
2. Scholarships for young women aspiring to become nuns.
3. Additional scholarships for needy boys and girls.
4. Participating in the program of Papal Volunteers of Latin America.
5. Bowling, basketball and little league baseball.
6. Social activities.
7. Sponsor of St. Clare House of Prayer

Družba



sv. Družine

Officers

President.....	Joseph J. Konrad
First Vice-President.....	Ronald Zefran
Second Vice-President.....	Anna Jerisha
Secretary.....	Robert M. Kochevar
Treasurer.....	Anton J. Smrekar
Recording Secretary.....	Nancy Osborne
First Trustee.....	Joseph Sinkovec
Second Trustee.....	Frances Kimak
Third Trustee.....	Anthony Tomazin
First Judicial.....	Mary Riola
Second Judicial.....	John Kavas
Third Judicial.....	Frank Toplak
Social Director.....	Mary Lou Golf
Spiritual Director	Rev. Lawrence Grom, O.F.M.
Medical Advisor.....	Joseph A. Zalar, M.D.

— NAROČILNICA —

Želim postati naročnik časopisa »Ameriška Domovina«

Združene države:

- _____ Za eno leto — \$33.00.
_____ Za pol leta — \$18.00.
_____ Za tri mesece — 15.00.

Kanada:

- _____ Za eno leto — \$42.00.
_____ Za pol leta — \$27.00.
_____ Za tri mesece — \$17.00.

Petkova izdaja:

- _____ \$18.00 na leto v ZDA.
_____ \$22.00 na leto v Kanadi.

Dežele izven ZDA in Kanade:

- _____ \$45 (leto) _____ \$25 za petkovo (leto)

IME _____

NASLOV _____

PROSIMO, PIŠITE RAZLOČNO!